

**ВАЗОРАТИ ТАНДУРУСТӢ ВА ҲИФЗИ ИҶТИМОӢИ АҲОЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

**Тартиб оид ба гузаронидани пешгирии
пеш аз тамоси сирояти ВНМО дар
Ҷумҳурии Тоҷикистон**

Душанбе - 2024

“Тартиб оид ба гузаронидани пешгирии пеш аз тамоси сирояти ВНМО дар Ҷумҳурии Тоҷикистон” шакли боздидшудаи “Дастурамал оид ба ворид намудан ва гузаронидани пешгирии пеш аз тамоси сирояти ВНМО дар Ҷумҳурии Тоҷикистон” мебошад, ки соли 2020 таҳия карда шудааст.

Аъзоёни гурӯҳи кории техникӣ:

1. Амирзода А.А. – муовини вазири тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон.
2. Сатторов С.С.. – директори Муассисаи давлатии “Маркази ҷумҳуриявии пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории ВНМО”.
3. Солиев А.А. – муовини директори оид ба қорҳои эпидемиологии Муассисаи давлатии “Маркази ҷумҳуриявии пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории ВНМО”.
4. Насриддинзода К.Х. – муовини директор оид ба таботати Муассисаи давлатии “Маркази ҷумҳуриявии пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории ВНМО”.
5. Холназаров Р.Д. – мудири шуъбаи диспансерии Муассисаи давлатии “Маркази ҷумҳуриявии пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории ВНМО”.
6. Давлатов Б.А. – духтури бемориҳои сироятии Муассисаи давлатии “Маркази ҷумҳуриявии пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории ВНМО”.
7. Мачитова Т.П. - духтури бемориҳои сироятии кӯдакони Муассисаи давлатии “Маркази ҷумҳуриявии пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории ВНМО”.
8. Талбов У.С. – мутахассиси барномаи ВНМО дар лоиҳаи “Дастоварди мақсадҳо ва идомаи чораҳои назорати эпидемия (ЕpiC)”.
9. Сайдуллоев Ф.Р. – мушовир оид ба пешгирии ВНМО, Марказҳои ИМА оид ба назорат ва пешгирии бемориҳо.
10. Шарипов М. - мутахассиси Филиали Ташкилоти Байналмилалӣ “Centers for International Programs, Inc.” (ICAP дар донишгоҳи Колумбия) дар Тоҷикистон.

Гурӯҳи кории техникӣ ба мутахассисони дафтари Марказҳои Амрикоии назорат ва пешгирии бемориҳо (CDC) дар Тоҷикистон, ПРООН/Фонди Глобалӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, Филиали “Family Health International” (FHI 360) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи лоиҳаи “Дастоварди мақсадҳо ва идомаи чораҳои назорати эпидемия (ЕpiC)”, Филиали Ташкилоти Байналмилалӣ “Centers for International Programs, Inc.” (ICAP дар донишгоҳи Колумбия) дар Тоҷикистон, дафтари Ташкилоти Умумичаҳони Тандурустӣ (ТУТ) дар Тоҷикистон ва ҳамчунин ба дигар шарикон барои дастгирии техникӣ дар бознигариҳои ҳуҷҷати мазкур, изҳори сипос менамояд.

ВАЗОРАТИ ТАНДУРУСТӢ ВА ҲИФЗИ ИҶТИМОИИ АҲОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

734025, ш. Душанбе, к. Шевченко, 69, тел. (372) 221-18-35, факс (372) 2217525

ФАРМОИШ

аз 15.07 с.2024,

№ 469

ш. Душанбе

Дар бораи тасдиқи тартиб
оид ба гузаронидани пешгирии
пеш аз тамоси сирояти ВНМО
дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

Чихати амалисозии “Барномаи миллий оид ба муқовимат ба эпидемияи вируси норасоии масунияти одам ва бемории пайдошудаи норасоии масуният дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 феввали соли 2021, №50 тасдиқ шудааст, мутобиқи банди 10 Низомномаи Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 марти соли 2014, таҳти №148 тасдиқ шудааст,

ФАРМОИШ МЕДИҲАМ:

1. “Тартиб оид ба гузаронидани пешгирии пеш аз тамоси вируси норасоии масунияти одам дар Ҷумҳурии Тоҷикистон” дар таҳрири нав тасдиқ карда шавад (замима мегардад).

2. Ба сардорони раёсатҳои тандурустии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳои Суғду Хатлон ва шаҳри Душанбе, роҳбарони шабакаи муассисаҳои кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ ва сартабибони беморхонаҳои марказии шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ, директорони муассисаҳои давлатии “Маркази ҷумҳуриявии пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории ВНМО”, “Маркази ҷумҳуриявии клиникаи наркологи ба номи М.Г. Гуломов”, “Маркази ҷумҳуриявии ҷимояи аҳоли аз бемории сил”, ва “Маркази миллии солимии репродуктивӣ” супориш дода шавад, ки дастурамали мазкурро таҳти роҳбарӣ гирифта, истифодаи онро дар муассисаҳои зертобеи худ таъмин намоянд.

3. Ба директори Муассисаи давлатии “Маркази ҷумҳуриявии пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории ВНМО” иҷрои фармоиши мазкурро таҳти назорати қатъӣ қарор дода, тартиби

дастурамали тасдиқгардидаро бо шумораи кофӣ чоп намуда, ба муассисаҳои тандурустӣ дастрас наояд.

4. Фармоиши Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 9 июли соли 2020, №510 “Дар бораи тасдиқи Дастурамал оид ба гузаронидани пешгирии пеш аз тамоси сирояти ВНМО дар Ҷумҳурии Тоҷикистон” аз эътибор соқит доништа шавад.

5. Назорати иҷрои фармоиши мазкур ба зиммаи муовини вазир, сарпарастии соҳа гузошта шавад.

Вазир

Ҷ. Абдуллозода

Мундарича:

ИХТИСОРАҲО.....	6
ПЕШГУФТОР.....	7
I. МУҚАДДИМА.....	8
II. ҲАДАФ ВА СОҲАИ АМАЛИСОЗИИ ДАСТУРАМАЛ	9
2.1. Принципҳои роҳбарикунандаи ППТ	10
III. ПЕШГИРИИ ПЕШ АЗ ТАМОС (ППТ).....	10
3.1. Нишондодҳо ва ғайринишондодҳо барои таъйиноти ППТ.....	11
3.2. Баҳодиҳии ҳолатҳои шахсӣ ва хатарҳо то таъйиноти ППТ	11
3.3. Баргузориҳои ППТ	14
3.4. Инкор кардани ВНМО қабл аз ППТ	14
3.5. Пайравӣ ба ППТ	15
3.6. Таъсиротҳои номатлуби дорувориҳо	15
3.7. Мониторинги функсияи гурдаҳо	15
3.8. Қатъ кардани ППТ	18
3.9. ППТ ва закон	18
3.10. Пешгирии пеш аз тамоси вазъиятӣ (ППТВ)	18
3.11. Сероконверсия ва мутобиқатшавӣ ба доруворӣ дар раванди ППТ	21
IV. ПЕШНИҲОДИ ХИЗМАТРАСОНИҲОИ ФОСИЛАВӢ ОИД БА ППТ - ТелеППТ.....	22
V. ЗАХИРАҲО ВА МАВОДҲОИ ЛОЗИМА БАРОИ ГУЗАРОНИДАНИ ППТ.....	23
5.1. Номгӯи маълумотҳои, ки барои ҷамъоварӣ дар ташкилотҳои тандурустӣ тавсия мешаванд	23
VI. РӢЙХАТИ АДАБИЁТЕ, КИ ҲАНГОМИ ТАҲИЯИ ДАСТУРАМАЛ ИСТИФОДА ШУДААҲАД	25
ЗАМИМАИ 1. Алгоритми раванди назорати мизоҷони барномаи ППТ (ДҚП), скрипти (намуна) сӯҳбат бо мизоҷон.....	26
ЗАМИМАИ 2. Корти тиббӣ барои пешгирии пеш аз тамос (ППТ).....	27
ЗАМИМАИ 3. Шакли сабти ҳолатҳои Сероконверсия дар мавриди гузаронидани ППТ	30

ИХТИСОРАҲО

АЛТ	Аланин аминотрансфераза
БАҶГ	Бемориҳои бо алоқаи ҷинсӣ гузаранда
БПНМ	Бемории пайдошудаи норасоии масуният
ВНМО	Вируси норасоии масунияти одам
ГКА	Гурӯҳҳои калидии аҳоли
ГОВА	Гурӯҳҳои осебпазири аҳоли
ГВВ	Гепатити вирусии В
ГВС	Гепатити вирусии С
КАТС	Кӯмаки аввалияи тиббиву санитарӣ
КАБ-ТТ	Каботегравирӣ таъсири тулонӣ
МЧҶ	Мардони алоқаи ҷинсии бо ҳамҷинс дошта
НДЭ	Назорати дидбонии эпидемиологӣ
НТ	Нашъамандони таъриқӣ
ППТ	Пешгирии пеш аз тамос
ППТВ	Пешгирии пеш аз тамоси вазъиятӣ
ПБТ	Пешгирии баъд аз тамос
СММ	Созмони милали муттаҳид
СВ	Сарбории вирусӣ
СБ	Созмони байналмилалӣ
ТЗРВ	Таботати зиддиретровирусӣ
СУТ	Созмони умумиҷаҳонии тандурустӣ
TDF	Тенофовир дизопроксил фумарат
ТАФ	Тенофовир алафенамид
ТҶ	Ташкилоти ҷамъиятӣ (ғайритиҷоратӣ)
ШРХШ	Шахсони расонандаи хизматҳои шахвонӣ
ЮНЭЙДС	Барномаи муштаракӣ СММ оид ба ВНМО/БПНМ

ПЕШГУФТОР

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон тамоюли устувори афзоиши ҳолатҳои сирояти ВНМО ташаккул ёфтааст. Тоҷикистон яке аз кишварҳои камшуморест, ки паҳншавии ВНМО дар давоми 10 соли охир бештар аз 25% афзоиш ёфтааст.

Тоҷикистон дар марҳилаи мутамаркази эпидемия дар миёни гурӯҳҳои калидии аҳолии қарор дорад. Нишондиҳандаи паҳншавии ВНМО дар байни наشاءмандони тазриқӣ (НТ) наздикии 8,9%, дар байни занони расонандаи хизматҳои шахвонӣ (ШРХШ) – 2,9% ва дар байни мардони алоқаи чинсии бо ҳамчинс дошта (МҚХ) 4,3%-ро ташкил медиҳад (НДЭ, соли 2022).

Дар солҳои охир, тамоюлҳои интиқоли сирояти ВНМО тағйир ёфтаанд ва интиқол бо роҳи алоқаи чинсӣ тақрибан 85%-и ҳамаи ҳолатҳои навро ташкил медиҳад, ки ин таҳдиди паҳншавии васеи сирояти ВНМО-ро дар байни аҳолии эҷод мекунад. Дар ин ҳолат, шарикони чинсии намоёндагони гурӯҳҳои калидии аҳолии ва шахсони бо ВНМО зиндагикунанда (шарикони НТ, МҚХ, шахсони дар ҷуфтҳои дискордантӣ зиндагикунанда, муштариёни ШРХШ ва ғайра) бештар осебпазир мебошанд. Дар раванди мазкур, зикр намудани осебпазирии шарикони сироятнаёфта дар ҷуфтҳои дискордантӣ, ки яке аз онҳо дорои сирояти ВНМО мебошад, таъбири таъбири зиддретровирусӣ намегирад ё он бесамар аст, муҳим аст. Мутобиқи маълумоти системаи пайравии электронии ҳолатҳои сирояти ВНМО, дар Тоҷикистон беш аз ҳазор ҷуфти дискордантӣ зиндагӣ мекунад.

Тоҷикистон ҷонибдорӣ қатъӣ худро аз ҳадафҳои Стратегияи воқуниши зудӣ Барномаи муштараки СММ оид ба ВНМО/БПНМ (ЮНЭЙДС) барои солҳои 2016-2021 изҳор намуд ва айни замон хотима додани эпидемияи БПНМ то соли 2030 ва расидан ба ҳадафҳои 95-95-95 то соли 2025-ро ҷонибдорӣ менамояд.

Айни замон, дар бартараф намудани эпидемия, ба рӯйкардҳои (подход) навоарона (инноватсионӣ) оид ба пешгирии ВНМО, аз ҷумла пешгирии пеш аз тамос, диққати махсус дода мешавад. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ППТ аз соли 2020 ҷорӣ карда шуда, дар байни ГКА ва ҷуфтҳои дискордантӣ гузаронида мешавад. Имрӯз, ППТ дар саросари кишвар дар марказҳои ВНМО дастрас мебошад. Дорувориҳо ва тестҳо барои ППТ аз ҳисоби маблағҳои Хазионаи Глобалӣ харидорӣ карда мешаванд. То охири семоҳаи 3-юми соли 2023, ба зиёда аз 800 намоёндагони ГКА ва ҷуфтҳои дискордантӣ ППТ таъин карда шуданд.

Дастурамали мазкур барои кормандони соҳаи тиб, ки хидматрасониҳои мутобиққардари оид ба сирояти ВНМО пешниҳод мекунад, бо мақсади ҷорӣ намудани пешгирии пеш аз тамоси сирояти ВНМО дар фаъолияти таъминкунадагони хидматрасониҳои профилактикӣ ва тиббӣ-иҷтимоӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, пешбинӣ шудааст (Марказҳои пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории ВНМО, муассисаҳои КАТС, хадамоти таъбири наشاءмандӣ,

Марказҳои ҳимояи аҳоли аз бемории сил, Марказҳои саломатии репродуктивӣ, Ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва ғайра).

Тавсияҳои методӣ дар оянда ба таври давравӣ бар асоси тавсияҳои нави СУТ ва ЮНЭЙДС таҷдид карда мешаванд.

I. МУҚАДДИМА

Мутобиқи таърифи Ташкилоти умумиҷаҳонии тандурустӣ, пешгирии пеш аз тамос (ППТ) тавассути даҳон вобаста ба сирояти ВНМО, ин истифодаи дорувориҳои зиддиретровирусӣ аз ҷониби шахсони дорои ҳолати манфии ВНМО барои пешгирии сирояти ВНМО, пеш аз вукӯи ҳодисае, ки метавонад ба сирояти вирус оварда расонад. СУТ тавсия медиҳад, ки ППТ ба ҳамаи одамони дорои хатари баланди сирояти ВНМО, пеш аз ҳама, ба намояндагони он гурӯҳҳое аҳоли пешниҳод карда шавад, ки дар онҳо беморшавӣ ба сирояти ВНМО дар сатҳи 3 ё бештар аз он ҳолатҳо ба 100 нафар аҳоли дар як сол қарор дорад.

Дар хотир доштан муҳим аст, ки ППТ қисме аз маҷмӯи хидматрасониҳои пешгирикунанда мебошад, аз ҷумла, машваратдиҳӣ ва таҳлили ВНМО, пешниҳод намудани рифолаҳои мардона ва занона ва ҳамчунин лубрикантҳо, табобати зиддиретровирусӣ барои шарикони дорои сирояти ВНМО, хатнаи ихтиёрии мардон ва чораҳои паст кардани сатҳи зарар барои одамон, ки маводи нашъаовари тазриқиро истеъмол мекунанд.

Дар ҷорҷӯби стратегияи ҳамаҷонибаи пешгирии сирояти ВНМО, ба одамони дорои хатари баланди сироятшавии ВНМО, аини замон барои ППТ тавассути даҳон дорувориҳои омехта пешниҳод карда шаванд, ки онҳо аз доруи тенофовир дизопроксил фумарат (TDF) дар якҷоягӣ бо эмтриситабин ё ламивудин ва ё тенофовир алафенамид (TAF) дар якҷоягӣ бо эмтриситабин ё доруворие, ки танҳо аз TDF таркиб ёфтааст. СУТ инчунин истифодаи каботегравири тазриқии дорои таъсири тулониро (КАБ-ТТ) ҳамчун пешгирии пеш аз тамос (ППТ) барои сирояти ВНМО тавсия медиҳад ва аз кишварҳо даъват мекунад, ки таъиноти ин дорувории пешгирикунандаи бехатар ва хеле муассирро ба одамони дорои хатари баланди сирояти ВНМО таъмин намоянд. Таҳқиқотҳо нишон доданд, ки КАБ-ТТ дар муқоиса бо ППТ-и пероралӣ, ки барои ноил шудан ба риояи ҳамагӯза мушкิลӣ дорад, имкон медиҳад, ки 79% коҳиши нисбии хатари сирояти ВНМО дастрасӣ гардад (*HPTN 083* ва *HPTN 084*). Дар таҳқиқотҳое, ки афзалиятҳои ППТ барои гурӯҳҳои алоҳидаи аҳолиро баррасӣ мекунанд, дорувориҳои тазриқии дорои таъсири тулонӣ низ қобили қабул мебошанд ва баъзан аз доруҳои пероралӣ бартарӣ доранд.

Мутобиқи маълумоти СУТ, самарабахшии ППТ тавассути даҳон дар байни гурӯҳҳои калидии аҳоли (ГКА) бо натиҷаҳои дувоздаҳ озмоиши баргузоршуда

дар Африко, Осиё, Аврупо, Амрикои Чанубӣ ва ИМА тасдиқ карда мешавад. Натиҷаҳои ин озмоишҳо нишон медиҳанд, ки истеъмоли доруҳои зиддиретровирусӣ, аз ҷумла TDF ё доруҳои омехтаи дорои энтриситабин ва тенофовир пешгирии самарабахши пеш аз тамосро таъмин мекунад. Дараҷаи муҳофизатии одамоне, ки аз ППТ истифода мекарданд, аз синну сол, ҷинс, таркиби доруҳои зиддиретровирусӣ (танҳо тенофовир ё дорувории омехтаи дорои энтриситабин ва тенофовир) ё аз намуди алоқаи ҷинсӣ (ректалӣ ва гениталӣ) вобаста набуд. Дараҷаи муҳофизатӣ мустақиман ба риояи рёҷаи ППТ алоқаманд аст.

ППТ – усули иловагии пешгирӣ мебошад, ки якҷо бо воситаҳои вучуддошта, масалан, рифолаҳо истифода мешавад. ППТ воситаҳои вучуддоштаи пешгириро иваз ё бекор намекунад. ППТ аз сифилис, гонорея, хламидий ё папилломавируси одам (HPV) муҳофизат намекунад. ППТ бояд ба бастаи хидматрасониҳои пешгирӣ ворид карда шавад, ки он аз скрининги бемориҳои бо роҳи алоқаи ҷинсӣ интиқолшаванда ва табобати онҳо, машваратдиҳӣ оид ба паст кардани сатҳи хатар, рифолаҳо ва контрацептивҳо иборат мебошад.

Истифодаи ҳаррӯзаи ППТ тавассути даҳон хатари сирояти ВНМО-ро ҳангоми алоқаи ҷинсӣ зиёда аз 90% кам мекунад. Хатари сирояти ВНМО ҳангоми алоқаи ҷинсиро метавонад боз ҳам бештар паст шавад, агар ППТ бо истифодаи рифолаҳо ва дигар воситаҳои пешгирӣ якҷо амалӣ гардад.

Дар байни одамоне, ки маводи нашъаовари тазриқиро истеъмол мекунанд, ППТ хатари сирояти ВНМО-ро бештар аз 70% кам мекунад. Зикр намудан муҳим аст, ки чунин натиҷа дар он гурӯҳҳое қайд карда шудааст, ки дар онҳо одамони бо пайравии бад ва бе консетратсияи дору дар хун, ҳисобида нашудаанд. Дар маҷмӯъ бошад, ППТ хатари сироятёбиро дар ин гурӯҳи одамон ба 49% коҳиш дод (*Маълумотҳои таҳқиқоти Бангкок дар байни НТ*).

II. ҲАДАФ ВА СОҲАИ АМАЛИСОЗИИ ДАСТУРАМАЛ

Ҳадафи ҳуччати мазкур – пешниҳод намудани шарҳи иттилооти муносиб ва масъалаҳое мебошад, ки онҳо бояд ҳангоми гузаронидани ППТ барои таъминкунандагони хидматрасониҳои тиббӣ ва иҷтимоӣ дар соҳаи пешгирӣ ва табобати ВНМО, аз ҷумла духтурон, кормандони миёнаи тиббӣ, ташкилотчиёни соҳаи тандурустӣ, кормандони ТҶ дар назар гирифта шаванд.

Маълумоти дохилкардашуда дар дастурамал ба принципҳои СУТ мувофиқ мебошад, ки дар дастурамали азнавшуда оид ба ворид намудани “Пешгирии пеш аз тамоси дифференсиатсияшуда ва соддакардашуда оид ба ВНМО” (2022) ва дар ҳуччат оид ба ППТВ дар байни МҶХ, илова бар тавсияҳои СУТ оид ба ППТ тавассути даҳон аз моҳи июли соли 2019, пешниҳод шудааст.

2.1. Принципҳои роҳбарикунандаи ППТ

Ҳангоми гузаронидани ППТ барои ГКА ва ГОА, ҷонибдорӣ рӯйкарди ба тандурустии ҷамъиятӣ нигаронидашуда ва бар асоси риояи ҳуқуқҳои инсон, муҳим аст.

ППТ дигар воситаҳои самарабахш ва стандартӣ пешгирии сирояти ВНМО, аз ҷумла, истифода аз рифолаҳо ва барномаҳои паст кардани зарар барои одамоне, ки маводи нашъаовари тазриқиро истеъмол меkunанд, иваз ва истисно намеkunад,. Намояндагони гурӯҳҳои калидии аҳоли метавонанд аз истифодаи ППТ фоидаи бештар ба даст оранд. Ҳамзамон, намояндагони ГКА ҳангоми қабул намудани хидматрасониҳои тиббӣ аксари вақтҳо ба тамғагузорӣ ва таъбиз дучор мешаванд, ки ин ҳангоми ҷорӣ намудани ППТ, аз ҷумла имконияти ба даст овардани ППТ бидуни ифшои мансубияти шахс ба ГКА, бояд ба назар гирифта риояи комили ҳуқуқҳои инсон таъмин карда шаванд. Мутобиқи рӯйкардҳои тандурустии ҷамъиятӣ, қарори ниҳой дар бораи қабули пешгирии пеш аз тамос бояд мустақиман ба шахсе тааллуқ дошта бошад, ки ӯ ППТ-ро қабул менамояд.

Ҳангоми пешниҳоди хидматҳои профилактикӣ тавсия дода мешавад, ки «Модели пешниҳоди хизматрасонии Санҷиши ВНМО барои Муолича ва Пешгирӣ»-ро истифода намуд, ки чораҳои пешгирикунандаи омехтаро, барои ҳамаи шахсони дорои натиҷаи манфӣ санҷиши ВНМО ва хатари назарраси сирояти ВНМО, дар бар мегирад. Чорабиниҳои мазкури пешгирикунанда аз чунин воситаҳои муассир ба монанди ППТ, рифола, хадамоти коҳиш додани зарар ва дигар хидматҳои дастгирӣ, ки ба нигоҳ доштани мақоми манфӣи ВНМО мусоидат меkunанд, иборат мебошанд.

Монанди ҳар гуна роҳи пешгирӣ ва табобати сирояти ВНМО, рӯйкарди ҳифзи ҳуқуқ ба фарогирии универсалии хидматрасониҳои тиббӣ, баробарии гендерӣ ва ҳуқуқ ба саломатӣ, аз ҷумла, дастрасӣ ва сифати хидматрасониҳои ППТ, афзалият медиҳад.

III. ПЕШГИРИИ ПЕШ АЗ ТАМОС (ППТ)

ППТ – истифодаи дорувориҳои зиддиретровирусӣ аз ҷониби шахсони дорои таъхиси манфӣи ВНМО барои пешгирии сирояти ВНМО, пеш аз вукӯи ҳодисае, ки метавонад ба сирояти вирус оварда расонад.

Ду намуди ППТ вуҷуд дорад - ППТ ҳарруза ва ППТ вазъиятӣ (ППТВ).

Мутобиқи тавсияҳои СУТ, доруҳои зиддиретровирусие, ки аз ҷониби шахсони бидуни ВНМО ҳамчун ППТ истифода мешаванд, дар пешгирии сирояти ВНМО воситаи бисёр ҳам самарабахш мебошанд. ППТ бояд ҳамчун пешгирии иловагӣ, барои одамони дорои хатари баланди сирояти ВНМО дар пайвастагӣ бо дигар усулҳои пешгирии ВНМО пешниҳод карда шавад.

ППТ истифодаи доруҳои зерини пероралиро аз ҷониби шахсони ВНМО-и манфӣ барои пешгирии сирояти ВНМО дар назар дорад:

- Тенофовир дизопроксил fumarate (TDF)
- TDF дар якҷоягӣ бо эмтрицитабин (TDF/FTC) ё ламивудин (TDF/3TC)
- TAF якҷо бо эмтрицитабин (TAF/FTC).
- Дигар омехтаи дорувориҳо мутобиқи тавсияҳои навшудаи СУТ.

Бояд зикр намуд, ки TAF/FTC айни замон танҳо барои МЧҲ ва занони трансгендер тавсия дода мешавад (самарабахшии нақшаи мазкур барои алокаи маҳбалии ҳоло ба таври кофӣ омӯхта нашудааст). Аз сабаби он, ки дар байни МЧҲ, ки TDF барои табобати гепатит истеъмоли менамуданд, ҳолатҳои сирояти ВНМО ошкор карда шуд, айни замон истеъмоли танҳо як TDF дар нақшаи ППТ барои МЧҲ афзалият надорад.

Шахсоне, ки ППТ ҳаррузаро сар мекунад, бояд донанд, ки таъсири муҳофизатии ППТ танҳо пас аз истеъмоли миқдори кофии вояи доруворӣ ба даст оварда мешавад. Дар таҳқиқотҳои фармакологӣ муайян шудааст, ки барои ба даст овардани сатҳи баланди муҳофизатӣ бояд дорувориро дар давоми 7 рӯз истеъмол кард. То расидан ба дараҷаи баланди муҳофизатӣ, дар баробари ППТ, истифодаи усулҳои иловагии муҳофизатӣ (рифолаҳо ва амалҳои ҷинсии бидуни алокаи воридшаванда) муҳим аст.

Пайравӣ ба ППТ дар тӯли тамоми давраи истифодаи он, омили асосии самаранокии ППТ мебошад.

3.1. Нишондодҳо ва ғайринишондодҳо барои таъйиноти ППТ

Нишондодҳо	Ғайринишондодҳо
• Ҳолати манфии ВНМО • Ба марҳилаи шадиди ВНМО гумонбар набудан. • Хатари баланди сироятёбӣ ба ВНМО/хоҳиши муштарӣ барои гирифтани ППТ бидуни пешниҳод намудани маълумот дар бораи хатари сирояти ВНМО. • Хоҳиши истифода аз ППТ мувофиқи тавсияҳои духтур, аз ҷумла, таҳлили мунтазам ба ВНМО.	• Сирояти ВНМО. • Аломатҳо/нишонаҳои марҳилаи шадиди ВНМО, эҳтимолияти ба наздикӣ сироятёбӣ ба ВНМО. • Клиренси ҳисобии креатинин камтар аз 60 мл/дақ (агар маълум бошад) • Аллергия ё ҳолатҳои манъи истифодаи ҳама гуна доруҳои истифодашаванда дар ППТ.

3.2. Баҳодиҳии ҳолатҳои шахсӣ ва хатарҳо то таъйиноти ППТ

ППТ бояд ба ҳама шахсоне пешниҳод карда шаванд, ки онҳо дорои нишондодҳо ба ППТ мебошанд, инчунин ба шахсоне, ки хоҳиши гирифтани ППТ-ро баён кардаанд. Пеш аз баргузор намудани ППТ, гузаронидани баҳодиҳии ҳолатҳои

шахсӣ, хатари эҳтимолӣ ва хоҳиши пешгирии сирояти эҳтимолии ВНМО зарур аст. Беҳтар аст, ки саволҳо барои баҳодиҳӣ на ба мутобиқати ҷинсӣ, балки ба хусусиятҳои рафтори одамоне равона карда шаванд. Барои таъминкунандагони хидматрасониҳои вобаста ба ППТ нишон додани ҳамдардӣ ва дарк ҳангоми пешниҳод намудани дастгирӣ ба ҳамаи одамон, ки меҳонад ва метавонанд аз истифодаи ППТ манфиат ба даст оранд, муҳим аст.

Меъёрҳо барои муайян кардани хатари назарраси сирояти ВНМО:

Муштарӣ ҳаёти ҷинсии фаъолро пеш мебарад ва/ё маводи муҳаддирро тазриқӣ истифода мебарад, дар гурӯҳи аҳолии дорои нишондиҳандаҳои баланди паҳншавии ВНМО шомил аст (ё бо намоёндагони ҳар гуна табақаҳои аҳоли ё гурӯҳи калидии аҳоли) ва дар бораи ҳар гуна омилҳои дар поён овардашуда хабар медиҳад, ки **дар 6 моҳи охир** рух додаанд:

- Алоқаи ҷинсии маҳбалӣ ё маъқадӣ бидуни рифола бо чанд шарик;
- Алоқаи ҷинсӣ бидуни рифола бо шахсе, ки ба як ё чанд хатари ВНМО дучор шудааст;
- Дар таърихи ҳаёт гирифтورشавӣ ба БАҶГ (аз рӯи натиҷаҳои таҳлисиҳои озмоишгоҳӣ ё табobati синдромалии БАҶГ, аз рӯи суханони шахс).
- Истифодаи ПБТ дар анамнез.
- Ҳолатҳои истифодаи якҷояи таҷҳизоти тазриқӣ бо дигар шахсон.
- Шарикҳои ҷинсӣ дошт ё дорад, ки сироятёфтаи ВНМО мебошад ва табobati самарабахши ВНМО-ро нагирифтааст.

3.2.1. Саволҳо барои баҳодиҳии ҳолатҳои шахсӣ ва хатарҳо то замони таъйиноти ППТ

Дар тӯли шаш моҳи охир:

- «Оё Шумо чунин мешуморед, ки ба хатари баланди сироятёбӣ ба ВНМО дучор ҳастед?»
- "Оё Шумо бо як ё чанд шарик бидуни рифола алоқаҳои ҷинсӣ доштед?"
- "Оё Шумо дар бораи таҷрибаҳои бехатарии ҷинсӣ ҳангоми алоқаи ҷинсӣ бо чанд шарик омӯзиш гирифтаед?"
- "Оё Шумо бо шахсе, ки ҳолати ВНМО-и ӯро наметонед, алоқаҳои ҷинсӣ доштед?"
- «Оё Шумо маводҳои муҳаддирро ба тариқи тазриқӣ истеъмол кардаед?»
- "Оё Шумо маводи муҳаддирро бо истифода аз асбобҳои умумии барои тазриқии муштарак истеъмол кардаед?"
- "Оё Шумо шариконе доштед, ки онҳо тариқи алоқаи ҷинсӣ ё ҳангоми истеъмоли маводи муҳаддир ба хатари сирояти ВНМО дучор шуда буданд?"
- "Оё Шумо бо шарикҳои гирифтори сирояти ВНМО алоқаи ҷинсӣ доштед?"
- "Оё ба Шумо таҳлиси «сирояти венерикӣ» гузошта шуда буд?"

- "Оё Шумо барои пешгирии ВНМО аз ППТ ё ПБТ истифода кардед ё мехостед истифода кунед?"

3.2.2. Саволҳо барои чуфтҳои дискордантӣ

- "Оё шарикӣ чинсӣ Шумо дорувориҳои зиддиретровирусӣ истеъмоли мекунад?"
- "Оё шарикӣ Шумо доруҳои зиддиретровирусиро дар тӯли зиёда аз шаш моҳ истеъмоли мекунад?"
- "Оё Шумо боварӣ доред, ки шарикӣ чинсӣ шумо доруҳои зиддиретровирусиро ҳар рӯз мутобикӣ таъйиноти духтур истеъмоли мекунад?"
- "Оё Шумо медонед, ки ташҳиси охири сарбории вирусӣ шарикӣ Шумо кай гузаронида шудааст ва натиҷаи он чӣ гуна буд?"
- «Оё Шумо нақша доред, ки бо шарикӣ худ фарзанд дошта бошед?»
- "Оё Шумо ҳангоми ҳар алоқаи чинсӣ аз рифола истифода мекунад?"

3.2.3. Омилҳои иловагӣ барои муайян кардани ҳолатҳои осебпазирии дараҷаи баланд нисбат ба ВНМО

Оё шумо ҳолатҳои доштед, ки онҳо метавонанд хатари дараҷаи баланди сирояти ВНМО-ро нишон диҳанд, мисол:

- «Оё Шумо бо шарикӣ нав муносибатҳои чинсӣ оғоз кардед?»
- "Оё Шумо муносибати дарозмуддатро қатъ кардед ё ҳоло шарикӣ навро меҷӯед?"
- "Оё Шумо бар ивази алоқаи чинсӣ пул, манзил, хӯрок ё тухфа гирифтаед?"
- «Оё Шуморо маҷбур кардаанд, ки бар ҳилофи хоҳиши худ алоқаи чинсӣ кунед?»
- "Оё Шумо доруҳои тазриқӣ ё гормонҳоро бо истифода аз таҷҳизоти тазриқӣ ба таври муштарақ бо дигар одамон истеъмоли кардаед?"
- «Оё Шумо психостимуляторҳо ё маводи муҳаддир ҳангоми ҷустуҷӯ ё алоқаи чинсӣ истифода кардаед?»
- "Оё Шумо манбаъи даромадро аз даст додаед, ки ба сабаби он Шумо маҷбур ҳастед барои ба даст овардани даромад, ғизо ё манзил хидматрасониҳои чинсӣ пешниҳод кунед?"

Эзоҳ: Ҳангоми ҷавоби «ҳа», ки аз намоёндаи ГКА ё ГОА ба ҳар савол гирифта мешавад, фавран оғоз намудани баррасии хатарҳои сирояти ВНМО ва афзалиятҳои ППТ зарур аст. Агар шахс ҳамаи хоҳиши гирифтани ППТ-ро баён намояд, аммо маълумотро дар бораи рафтори хатарноки худ ифшо накунад, Ҷамҷунин зарур аст, ки баррасии хатарҳои сирояти ВНМО ва афзалиятҳои ППТ фавран оғоз карда шавад.

3.3. Баргузории ППТ

ППТ бояд ҳар рӯз дар давраҳои хатари баланди сирояти ВНМО истифода шавад ва мумкин аст ҳангоми паст будани хатари сироят ё мавҷуд набудани он қатъ карда шавад. Муҳим аст, ки ба мизоҷ хабар диҳед, ки ППТ-ро 7 рӯз пеш аз хатари аввалини сирояти ВНМО гирифтани лозим аст, то сатҳи мувофиқи доруворӣ дар хун таъмин карда шавад ва агар ППТ қатъ карда шавад, доруҳо бояд барои 7 рӯзи иловагӣ пас аз охирин хатари назаррас гирифта шаванд. Ҳолатҳое, ки ибтидо ё интиҳои давраҳои хатарро муайян мекунад, вобаста ба минтақа, гурӯҳи демографӣ, таҷрибаҳои иҷтимоӣ фарҳангӣ ва омилҳои инфиродӣ фарқ мекунад.

3.4. Инкор кардани ВНМО қабл аз ППТ

Тасдиқи мақоми манфии ВНМО шартӣ ҳатмӣ барои оғози ППТ мебошад. Ба ҳамаи одамоне, ки ба хатари баланди сирояти ВНМО дучор мебошанд ва ба одамоне, ки метавонанд ба меъёрҳои гирифтани ППТ мутобиқ бошанд, бояд гузаштан аз таҳлили ВНМО пешниҳод карда шавад. Тести очилӣ оид ба ВНМО бояд дар ҳамаи рӯзе гузаронида шавад, ки ППТ оғоз карда мешавад ва хуб мешавад дар макони расонидани кӯмаки тиббӣ анҷом дода шавад. Таҳлили ВНМО мутобиқи алгоритми миллии таҳлили ВНМО гузаронида мешавад (*ниг. фасли 3.3 «Дастурамал оид ба таҳлили озмоишгоҳии сирояти ВНМО дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» с.2023*). Дар сурати мусбат будани натиҷаи таҳлили ВНМО, шахс бояд фавран барои оғоз кардани ТЗРВ равона карда шавад.

Агар натиҷаи тести ВНМО-и муштарӣ манфӣ нишон диҳад, аммо нишонаҳо ва аломатҳои синдроми шадиди вирусӣ (сирояти шадиди ВНМО) дида шавад ва ё сирояти шадиди ВНМО гумонбар бошад, ППТ бояд ҳама ҳафта ба таъхир гузошта шавад ва пас аз он таҳлили дубора гузаронида шавад. Ин вақти заруриро барои муайян кардани сероконверсияи эҳтимолӣ фароҳам мекунад. Сирояти шадиди ВНМО марҳилаи ибтидоии бемории ВНМО мебошад, ки бо зуҳури вормияи шадид тавсиф карда мешавад. Марҳилаи мазкур тақрибан дар 40-90% шахсони сироятшуда ба амал меояд. Аломатҳо дар тӯли 2-4 ҳафта пас аз сироятёбӣ ба ВНМО пайдо мешаванд. Аксарияти муштарӣ дорои сирояти шадиди ВНМО аломатҳои монанд ба зуком, аз ҷумла, баланд шудани ҳарорати бадан, фарингит, дарди сар, миалгия, инчунин афзоиши гирехҳои лимфатикӣ, дамидаҳо дар пӯст, дилбеҳузурӣ, қайқунӣ ва гепатоспленомегалияро аз сар мегузаронанд. Ин аломатҳо нишонаҳои хоси бемории ВНМО нестанд, онҳо метавонанд дар бисёр бемориҳои вирусии дигар низ ба вуҷуд оянд. Баъзан сирояти шадиди ВНМО бе нишона равиш дорад.

Дар оянда, пас аз таъйин кардани ППТ, тавсия дода мешавад, ки таҳлили ВНМО пас аз 1 моҳ ва сипас ҳар 3 моҳ гузаронида шавад.

3.5 Пайравӣ ба ППТ

Пайравӣ ба ППТ – яке аз омилҳои муҳимтарин дар паст кардани хатари сирояти ВНМО мебошад. Дар баробари васеъ намудани истифодаи ППТ, чорабиниҳо барои мусоидат ба пайравӣ ба ППТ аҳамияти бештар назаррасро соҳиб мешаванд. Дастгирии пайравӣ бояд ба хабар додани бемор дар бораи дараҷаи баланди самарабахшии ППТ дар сурати дуруст истифода намудани он ва риояи рӯзи истеъмоли доруҳо асос ёбад. Барои ҷамоаҳои истеъмоли ҳаррӯзаи доруҳо бо тарзи ҳаёти одатшудаи шахс (вақти аз хоб бархостан, хоб рафтан ва истеъмоли хӯрок) машваратдиҳии инфиродӣ бисёр муфид аст. Истифодаи ППТ барои муштариён набояд маҷбурӣ бошад. Ҳангоми баррасӣ ва мониторинги риояи ППТ дастгирӣ зарур аст (сарзаниш накардани муштариён барои риояи бади таъйинот ё надодани вояҳои навбатии доруҳо) ва бояд суҳбати созандае гузаронид, ки тавонад ба муштарӣ дар пайдо намудани роҳи ҳалли мушкилот дар риояи таъйинот кӯмак расонад. Дар ҳамкорӣ бо духтури табобатӣ, ҳангоми розӣ будани муштарӣ, машваратчиёни баробар ва кормандони ТҶ аз ҳисоби машваратчиёни баробар, дастгирии иҷтимоӣ ва равонии лозима ба шахсони гирандаи ППТ пешниҳод менамоянд. Чунин шуморида мешавад, ки сатҳи риояи таъйинот дар байни одамоне баландтар аст, ки онҳо ба хатари баланди сирояти ВНМО дучор буданро дарк кардаанд ва барои гирифтани ППТ ҳавасманд мебошанд.

3.6. Таъсиротҳои номатлуби дорувориҳо

Дар 10% ҳолатҳо, одамоне, ки ППТ-ро оғоз меkunанд, дар чанд ҳафтаи аввали истифодаи доруҳо мумкин аст бо таъсиротҳои номатлуби дорувориҳо рӯ ба рӯ шаванд, аз ҷумла дилбеҳузурӣ, ихтилоҷи шикам (спазми в животе), дарди сар ва ғайра. Маъмулан, онҳо ночиз ҳастанд ва бидуни андешидани ҳар гуна тадбирҳо гум мешаванд ва қатъ кардани ППТ-ро талаб намеkunанд. Дараҷаи риояи таъйиноти ППТ мумкин аст дар одамоне баландтар бошад, ки онҳо пешакӣ дар бораи ин таъсиротҳои ибтидоӣ огоҳ карда шудаанд.

3.7 Мониторинги функсияи гурдаҳо

Истеъмоли тенофовир дизопроксил фумарат (TDF) метавонад бо каме коҳишёбии суръати ҳисобии филтратсияи гурдаҳо (расчетная скорость клубочковой фильтрации - pCKФ) дар марҳилаи ибтидоии ППТ ҳамроҳӣ шавад. Маъмулан, ин инкишоф намеёбад. ППТ таъйин карда намешавад, агар суръати ҳисобии филтратсияи гурдаҳо (pCKФ) <60 мл/дақ. бошад.

Агар дар озмоишгоҳ муайян карда нашуда бошад, pCKФ мумкин аст аз рӯи формулаи Кокрофт-Голт ҳисоб карда шавад:

$$pCKФ = [140 - \text{синну сол (шумораи солҳо)}] \times \text{вазни бадан (кг)} \times f, \text{ ки дар он } f = 1,23 \text{ барои мардон ва } 1,04 \text{ барои занон} / [72 \times \text{креатинини хуноба (мкмол/л)}].$$

Санҷидани функсияи гурда барои шахсони то 30-сола, ки бемории асосии гурда надоранд, ҳатмӣ нест.

Одамони аз 30-сола ва калонтар бидуни бемориҳои ҳамрадиф метавонанд як маротиба ё дар давоми як то се моҳ пас аз оғози ДКП-и пероралӣ тафтиш карда шаванд. Вобаста ба захираҳои мавҷуда, ин метавонад барои шахсони 30-49 сола, махсусан барои онҳое, ки 30-39 сола бо назардошти хатари ками нуқсони гурда нолозим ҳисобида мешавад.

Муоинаи тез-тез гузаронидани креатинин (ҳар 6-12 моҳ) барои шахсони дорои бемориҳои ҳамрадиф, шахсони синнашон 50 сола ва калонтар ва шахсоне, ки натиҷаи санҷиши пештараи функсияи гурда ҳадди ақал камшавии функсияро нишон медиҳад (pСКФ <90 мл/мин) тавсия дода мешавад.

Набудани натиҷаҳои креатинин набояд ба оғози ППТ монеа бошад.

Дар чадвали зер расмиёти пешниҳодшуда оварда шудааст (ба ППТ-и ҳаррӯзаи пероралӣ ё ППТВ дахл дорад).

Аҳоли	Санҷидани функсияи гурдаҳо	
	дар вақти оғоз	дар рафти назорат
Шахсони то 30-сола бе бемориҳои ҳамрадифи гурдаҳо ^а	Зарурият надорад	Агар санҷиши аввалия анҷом дода нашавад ё санҷиши аввалия дар сатҳи меъёр мебошад ^б <i>пайгирӣ ҳатмӣ нест</i> Агар натиҷаи санҷиши ибтидоӣ ҳадди ақал каме паст шудани функсияи гурдаро нишон диҳад, ҳар 6 то 12 моҳ санҷиданро тавсия медиҳанд.
Шахсони 30-49-сола бе бемориҳои ҳамрадифи гурдаҳо ^а	Ихтиёрӣ/як маротиба дар давоми ё дар давоми 1-3 моҳ пас аз оғоз кардан иҷро карда мешавад ^д	Агар санҷиши ибтидоӣ муқаррарӣ бошад, ^б <i>пайгирӣ ҳатмӣ нест</i> Агар натиҷаи санҷиши ибтидоӣ ҳадди ақал каме паст шудани функсияи гурдаро нишон диҳад, ҳар 6 то 12 моҳ санҷиданро тавсия медиҳанд.
Шахсони синни 50+ сола бе бемориҳои ҳамрадифи гурдаҳо ^а	Як маротиба дар давоми ППТ ё дар давоми 1-3 моҳ пас аз оғози ППТ.	Пайгириҳои оянда ҳар 6-12 моҳ
Шахсони синни дилхоҳ бо бемориҳои ҳамрадифи гурдаҳо ^а		
Шахсоне, ки қаблан		

функсияи гурдаҳоро санҷидаанд ва дар он ҳадди аққал каме паст шудани функсияи гурдаҳоро нишон медиҳанд ^c		
---	--	--

^a Бемориҳои ҳамрадиҳои бо гурдаҳо алоқаманд, бемории музминии гурда ё омилҳои хавф ба монанди диабети қанд ё гипертонияро дар бар мегиранд. Дар давраи ҳомиладорӣ эҳтимолияти зиёд шудани хатарии зухуроти номатлуби марбут ба гурда вучуд дорад ва шароитҳо ба монанди презклампсия метавонад боиси вайрон шудани функсияи гурда гардад, аз ин рӯ ҳангоми ҳомиладорӣ санҷиши функсияи гурда бояд бештар ба назар гирифта шавад.

^b pСКФ ≥ 90 мл/дақ дар $1,73 \text{ м}^2$ ё клиренси креатинин ≥ 90 мл/дақ.

^c pСКФ < 90 мл/мин дар $1,73 \text{ м}^2$ ё клиренси креатинин < 90 мл/мин.

^d Дар байни одамони синнашон аз 30 то 49 сола бе бемории асосии гурда, махсусан дар байни одамони синнашон 30-39 сола хавфи вайроншавии фаъолияти гурда ва таъсири манфии гурда паст боқӣ мемонад, аз ин рӯ, вобаста ба захираҳои мавҷуда, мониторинги фаъолияти гурда дар ин гурӯҳ метавонад иловагӣ ҳисобида шавад.

Қатъиян тавсия дода мешавад, ки шахсони гирандаи ППТ барои муайян кардани антигени сатҳии вируси гепатити В (HBsAg) дар муддати 1-3 моҳ баъд аз оғози ППТ (ё баъдтар, агар дар аввали оғоз дастрас набошад) аз ташҳис гузаронида шаванд. Аммо, санҷиш барои ГВВ талаботи ҳатмӣ барои истифодаи ППТ нест. Ҳамин тариқ, набудани санҷиши ГВВ набояд монеа барои оғоз ё истифодаи ППТ бошад. Агар санҷиш барои ГВВ гузаронида шавад, ППТ метавонад пеш аз дастрас шудани натиҷаҳо оғоз шавад. Тенофовир дизопроксил фумарат (TDF) бар зидди ГВВ дар ҳамаи вояи барои ППТ фаъол аст. Қатъ кардани ППТ дар шахсони дорои ГВВ (ҳамчунин қатъ кардани табобати фаъоли ГВВ) метавонад боиси бозгашти вирусологӣ ва клиникӣ шавад. Шахсони дорои HBsAg-и ошкоршуда ва бештар аз ду маротиба баландшавии сатҳи меъёрии АЛТ ё нишонаҳои клиникии сиррози ҷигар ба табобати дарозмуддати ГВВ ниёз доранд. Дар ҳолатҳои, ки HBsAg ошкор карда нашудааст ва маълумот оид ба вакцинагузаронӣ дар солҳои гузашта вучуд надорад, ба муштариён вакцинагузаронӣ барои гепатити В тавсия дода мешавад (аммо ППТ мумкин аст пешниҳод карда шавад, ҳатто агар вакцинаи гепатити В дастрас набошад ё муштарӣ аз вакцинагузаронӣ даст кашад).

Санҷиши антителаҳо ба ГВС (вируси гепатити С) дар давоми як то се моҳи пас аз оғози ППТ (ё дертар, агар дар вақти оғозкунӣ дастрас набошад) тавсия дода мешавад. Санҷиши ГВС барои истифодаи ППТ шартӣ ҳатмӣ нест. Ҳамин тариқ, набудани санҷиши ГВС набояд монеа барои оғоз ё истифодаи ППТ гардад. Агар санҷида шавад, ППТ метавонад пеш аз маълум шудани натиҷаҳои санҷиш оғоз шавад.

То имрӯз, нисбат ба тадқиқотҳои клиникӣ ӯ таҷрибаи истифодаи КАБ-ТТ дар одамони гирифтори ГВВ ӯ ГВС маълумотҳо маҳдуд мебошанд. КАБ-ТТ метавонад барои беморони гирифтори бемории пешрафтаи чигар ва гепатити шадиди вирусӣ ӯ барои беморони муҳтоҷ ба муолиҷаи ГВВ мувофиқ набошад. Барои татбиқи КАБ-ТТ, санҷиши ГВВ ва ГВС, инчунин арзёбии минбаъдаи шахсони дорои натиҷаҳои санҷиши реактивӣ, қатъӣ тавсия дода мешавад. Оид ба татбиқи КАБ-ТТ барои одамони гирифтори ГВВ ӯ ГВС тадқиқоти бештар лозим аст.

3.8 Қатъ кардани ППТ

ППТ, маъмулан, танҳо дар давраҳои хатар истифода мешавад, на тамоми ҳаёт.

ППТ мумкин аст вақте қатъ карда шавад, ки агар шахси гирандаи ППТ дигар ба хатари сироятёбӣ дучор намешавад – ба шарте ки чунин ҳолат дар оянда низ идома ёбад. Давраҳои хатар метавонанд вобаста ба тағйироти ҳаётӣ, аз ҷумла, муносибатҳо бо шарикӣ чинсӣ, истеъмоли машруботи спиртӣ ва маводи муҳаддир, муҳочират ва ғайра оғоз ӯ хотима ёбанд.

ППТ-и ҳаррӯза мумкин аст пас аз 7 рӯз баъди тамоси эҳтимолии охирин бо сирояти ВНМО, қатъ карда шавад, агар дар шахс хатари назарраси сирояти ВНМО вуҷуд набошад.

Барои одамоне, ки онҳо бо шарикӣ дорои сирояти ВНМО дар робитаҳои моногамӣ қарор доранд ва дар онҳо сарбории вирусии номуайяни комил ва устувор дар заминаи гирифтани ТЗРВ мушоҳида карда мешавад (<50 нусха/мл), хатари гирифтورشавӣ ба сирояти ВНМО мавҷуд нест (Н=Н). Дар ин ҳолат, бо шарикӣ дорои ҳолати манфии ВНМО баррасӣ намудани имконияти қатънамоии ППТ мувофиқи мақсад аст.

3.9 ППТ ва занон

Ҳамаи маълумоти вуҷуддоштае, ки дар дастурамалҳои СУТ тавсиф карда шудаанд, ба манфиати истифодаи ППТ дар занони ҳомиладор ва ширдеҳ шаҳодат медиҳанд, ки онҳо ҳамеша ба хатари назарраси сирояти ВНМО дучор ҳастанд. Инчунин, ППТ метавонад ҳамчун усули паст кардани сатҳи хатари сироятёбӣ ба ВНМО ҳангоми ҳомиладоршавӣ баррасӣ шавад, агар зан дар бораи ҳолати ВНМО-и шарикӣ худ боварӣ надорад. Занҳое, ки контрацептивҳои гормоналиро истифода мекунанд, метавонанд ба таври бехатар аз ППТ истифода намојанд, зеро ППТ ба самарабахшии контрацептивҳои гормоналӣ таъсир намерасонад ва контрацептивҳои гормоналӣ сатҳи самарабахшии ППТ-ро паст намекунанд. ППТ аз ҳомиладоршавӣ муҳофизат намекунад. ППТ бехатар аст ва онро метавон ҳангоми ҳомиладорӣ ва синамакони идома дод.

3.10 Пешгирии пеш аз тамоси вазъиятӣ (ППТВ)

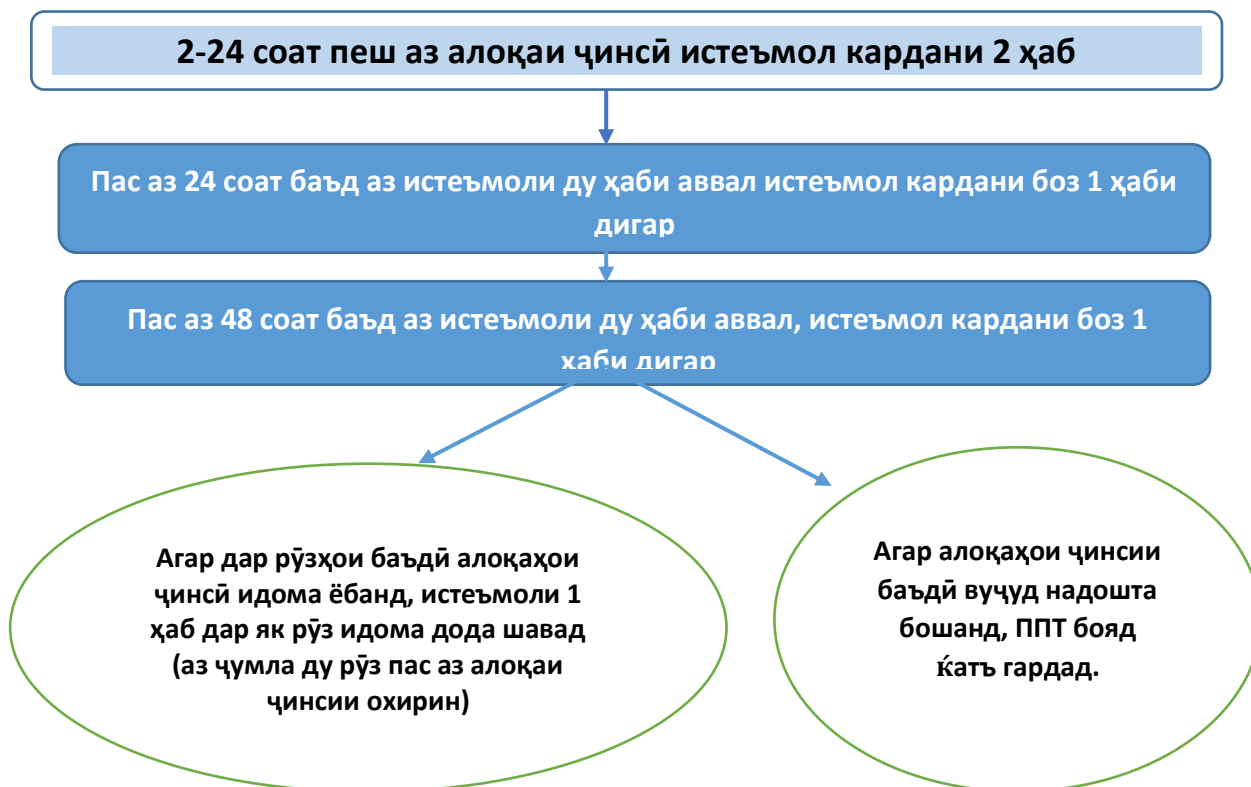
Айни замон танҳо барои мардҳое тавсия дода мешавад, ки онҳо алоқаҳои чинсии хавфнок мекунанд. ППТВ пешбинӣ менамояд истеъмоли вояи дукаратаи (ду ҳаб, ки ҳамчун вояи ғаникунанда хидмат мекунанд) TDF/3TC (ӯ TDF/FTC) дар давраи

аз ду то 24 соат пеш аз алокаи чинсии эҳтимолӣ, сипас ҳаби сеюм пас аз 24 соат баъд аз истеъмоли ду ҳаби аввал ва ҳаби чаҳорум пас аз 48 соат баъд аз истеъмоли ду ҳаби аввал.

Ҳамчунин, ППТВ-ро чун нақшаи ППТ “2+1+1” тавсиф мекунанд. Чунин тавсиф метавонад барои додани иттилоъ ба мардоне, ки алоқаҳои чинсии хавфнок доранд (маҳбалӣ ё мақъадӣ), ҳамчун алтернатива ба истифодаи ҳаррӯза ППТ кӯмак кунад.

Нақшаи ППТВ “2+1+1” мумкин аст дар сурати алокаи чинсии якдафъаина ё гоҳ-гоҳ анҷом додани алокаи чинсӣ истифода шавад. Ҳангоми алокаи чинсии давомдор бо хатари баланди интиқоли ВНМО тавсия дода мешавад, ки истифодаи ҳама-рӯзаи ППТ то замоне давом дода шавад, ки алоқаҳои чинсӣ идома меёбанд ва боз истеъмол кардани як ҳаб дар як рӯз тӯли ду рӯзи дигар пас аз алокаи чинсии охирин зарур аст.

Алгоритми истифодаи ППТВ

Далелҳои самаранокии ППТВ асосан дар байни МҲ мушоҳида карда мешаванд, аммо СУТ аз ин маълумот барои васеъ кардани меёриҳои интиҳоб экстраполятсия кард: ППТВ барои МҲ-и сисгендер новобаста аз мавқеи чинсӣ самаранок аст, бинобар ин тахмин кардан оқилона аст, ки он барои мардони сисгендере, ки бо занон алокаи чинсӣ мекунанд низ, самаранок хоҳад буд, зеро алокаи чинсии маҳбалӣ нисбат ба мақъадии воридшаванда ё қабулкунанда хавфи камтар дорад.

ППТ танҳо барои пешгирӣ ҳангоми алоқаи ҷинсӣ истифода мешавад.

Тахмин меравад, ки самаранокӣ баробар аст барои шахсони бо ҷинси мард таваллудшуда, ки гормонҳои экзогенӣ дар асоси эстрадиолро истифода намебаранд.

Истифодаи ҳаррӯзаи ППТ тавассути даҳон ҳанӯз ҳам барои одамони дорои хатари баланди сирояти ВНМО, аз ҷумла, барои мардоне, ки бо мардони дигар алоқаи ҷинсӣ доранд, тавсия дода мешавад. Дар поён ҳолатҳое зикр карда шудаанд, ки ППТВ мумкин аст ҳамчун алтернатива барои истифодаи ҳаррӯзаи ППТ баррасӣ карда шавад.

ППТВ дар коҳиш додани хатари сирояти ВНМО дар байни шахсоне, ки ҳангоми таваллуд ҷинси мардро доро буданд ва гормонҳои экзогенӣ дар асоси эстрадиолро қабул намеkunанд самарабахшии сатҳи баландро намоиш медиҳад, ҳамчунин афзалиятҳои иловагӣ дар поён овардашударо дорад:

- имконияти интиҳоб ва роҳатро барои шахсони дар боло зикршуда фароҳам меорад, ки онҳо ба хатари баланди сирояти ВНМО-ро дар муддати кӯтоҳ доранд ё онҳое, ки ба ҳисоби миёна дар як ҳафта камтар аз 2 маротиба алоқаи ҷинсӣ меkunанд;
- варианти хуби ППТ барои шахсоне мебошад, ки онҳо метавонанд алоқаҳои ҷинсии худро пешгӯӣ, банақшагирӣ kunанд ё ба таъхир гузоранд;
- шумораи ҳабҳои истеъмолшавандаро кам меkunад;
- хароҷотро аз ҳисоби миқдори ками ҳабҳои зарурӣ кам меkunад, аз ҷумла, хароҷотро барои муштарӣ коҳиш медиҳад, агар вай мустақилона доруҳои ППТ-ро ба даст орад.

Гузариш аз ППТ ҳарруза ба ППТВ ва баръакс имконпазир аст. Агар алоқаҳои ҷинсӣ бештар аз як рӯз давом kunанд, муштарӣ метавонад бо истеъмол намудани як ҳаб ҳар рӯз дар тӯли муддати идомаи алоқаҳои ҷинсӣ ва қатъ кардани истифодаи ППТ пас аз 2 рӯз баъд аз алоқаи ҷинсии охирин, худро аз ВНМО муҳофизат кунад. Ва баръакс, агар муштарӣ ППТ-ро ҳар рӯз тавассути даҳон оғоз кунад ва сипас алоқаҳои ҷинсии ӯ кам ва пешгӯишаванда шаванд, вай метавонад ба ППТВ гузарад.

Ташҳиси ВНМО ҳар 3 моҳ ба шахсоне тавсия дода мешавад, ки онҳо ҳар рӯз ҳам аз ППТ ва ҳам аз ППТВ истифода менамоянд. Маъмулан, ташҳис ҳангоми муроҷиати муштарӣ барои дарёфти ретсепти навбатии доруҳои ППТ гузаронида мешавад.

Кай таъйиноти ППТВ баррасӣ карда мешавад

Ба кӣ ППТВ мувофиқ аст?	Ба кӣ ППТВ мувофиқ нест?
• Ҳама мардони сисгендер, инчунин одамони транс ва гендерии гуногун, ки ҳангоми таваллуд ба ҷинси мард таалуқ доштанд, ки дорои алоқаи ҷинсии хатарнок мебошанд (маҳбалӣ ё мақъадӣ): – барои онҳое, ки ППТВ мумкин аст роҳаттар ва самарабахштар бошад; – онҳое, ки алоқаҳои ҷинсии кам доранд (мисол, ба ҳисоби миёна дар як ҳафта камтар аз 2 маротиба); – онҳое, ки метавонанд алоқаҳои ҷинсиро ҳадди аққал 2 соат пеш ба нақша гиранд ё метавонанд алоқаҳои ҷинсиро ҳадди аққал 2 соат ба таъхир гузоранд. – онҳое, ки гормонҳои экзогенӣ дар асоси эстрадиол қабул намеkunанд	• занони сисгендер ё трансгендер; • мардҳои сисгендер ва шахсони трансгендерӣ ва гендерии гуногун, ки ҳангоми таваллуд ба ҷинси мард таалуқ доштанд, ки гормонҳои экзогенӣ дар асоси эстрадиол мегиранд

3.11 Сероконверсия ва мутобиқатшавӣ ба доруворӣ дар раванди ППТ

ППТР дар пешгирии ҳолатҳои нави сирояти ВНМО хеле самаранок аст, агар он тибқи таъинот қабул карда шавад. Ин як ҷузъи муҳими "пешгирии якҷоя" мебошад, ки барои ноил шудан ба ҳадафҳои глобалӣ оид ба ВНМО лозим аст.

Бо вучуди ин, мумкин аст, ки баъзе мизочон метавонанд пеш аз дар бадани онҳо сирояти ВНМО ошкор шудан, ППТ-ро оғоз кунанд. Дар чунин ҳолатҳо вирус дар бадан метавонад тағйир ёбад, мутатсия шавад ва ба доруҳои ЗРВ тобовар шавад. Ин маънои онро надорад, ки он ба ҳама доруҳои ЗРВ тобовар мешавад.

Мутобиқшавӣ ба доруҳои ВНМО дар байни истифодабарандагони ППТ муайян карда мешавад, ки сирояти ВНМО дар натиҷаи се ҳолат дарёфт шудааст:

- 1) Шахсоне, ки ППТ-ро бо сирояти ташхиснашудаи ВНМО ҳангоми сирояти шадид оғоз меkunанд, ки метавонад ба рушди мутобиқшавии доруворӣ мусоидат кунад.
- 2) Шахсоне, ки ППТ-ро қабул меkunанд, метавонанд ВНМО-и ба ХТС + TDF ҳассос гиранд, агар риояи он номукамал ё пайравии паст бошад.
- 3) Шахсоне, ки ППТ-ро мегиранд, метавонанд ба вируси ба ХТС ва/ё TDF мутобиқгашта мубтало шаванд.

Ҳар як ҳолати сероконверсия дар байни истифодабарандагони ППТ бояд барои таҳлили минбаъдаи мутобиқшавӣ ба дорувориҳо ва қайди ҳолатҳо, сабт карда шавад. Шакли сабти ҳолат ҳамчун Замимаи 3-и ин ҳуҷҷат сабт шудааст.

IV. Пешниҳоди хизматрасониҳои фосилавӣ оид ба ППТ - ТелеППТ

Телетандурустӣ аз ҷониби СУТ ҳамчун як роҳи амалӣ тавсия дода мешавад, ки кишварҳои узв метавонанд барои пешниҳоди хизматҳои ППТ қабул кунанд. СУТ телетандурустиро ҳамчун «расонидани хизматрасониҳои тиббӣ, ки дар он масофа омили муҳим аст, аз ҷониби кормандони соҳаи тандурустӣ, ки аз технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионӣ истифода мекунанд, бо мақсади мубодилаи иттилооти бозғатимод барои ташхис, табобат ва пешгирии бемориҳо ва ҷароҳатҳо, гузаронидани тадқиқот ва арзёбӣ, инчунин барои таълимоти бетанаффуси расонаандагони хизматрасониҳои тиббӣ ва ҳамаи ин баҳри беҳтар кардани саломатии одамони алоҳида ва ҷомеаҳои онҳо» муайян мекунад.

Пешниҳоди ППТ тавассути телетандурустӣ (ТелеППТ) метавонад махсусан барои одамоне, ки бо монеаҳо (аз ҷумла, тамғагузорӣ, мушкilotи нақлиёт ва ғ.) барои муроҷиат ба клиника рӯбарӯ ҳастанд, онҳое, ки нишонаҳои клиникӣ надоранд ва/ё онҳое, ки мӯътадил ППТ-ро қабул мекунанду баъзе душворихо доранд, ки барои истифодаи самарабахш бартараф кардан мумкин аст.

Хеле муҳим аст, ки ТелеППТ бо махфияти пурра таъмин карда шавад ва кормандоне, ки хизматрасониҳоро пешниҳод мекунанд, оид ба таъмини амният/махфияти маълумот омӯзонида шудаанд.

ТелеППТ инҳоро дар бар мегирад:

- машваратҳои виртуалӣ барои муайян кардани фоидаи ППТ барои мизочи эҳтимолӣ;
- телемашваратҳои нақшавию махсус ва навиштани дорухатҳо барои оғоз ва/ё идомаи ППТ, бо пур кардани дорувориҳо тавассути дастрас ба хона (дар ҷое, ки имконпазир аст), ба даст овардани дорувориҳо дар дорухона ё дармонгоҳ;
- дар амал ҷорӣ намудани истифодаи худтестикунонӣ барои муайян кардани антителаҳои ВНМО дар луоби даҳон, аз ҷумла имконияти дастрас намудани худтестикунониҳо тавассути платформаҳои онлайн ё усулҳои дигар.

ТелеППТ метавонад ба ҳамкориҳои фаъолтар бо муштарӣ мусоидат кунад. Масалан, мизочони ҷавонтар ғайр аз боздидҳои муқаррарии симоҳои шахсӣ, метавонанд бештар тамос гиранд ва инро тавассути тамосҳои виртуалӣ ба даст овардан имконпазир аст.

Ба мизочон хотиррасон кардан муҳим аст, ки онҳо метавонанд вобаста ба афзалиятҳои худ байни ТелеППТ ва дигар намуди гирифтани хизматрасонӣ (дар сатҳи ташкилотҳо, муассисаҳо ва ғ.) гузариш намоянд.

Инчунин, бояд кӯшиш ба харҷ дода шавад барои расонидани хизматрасонии ҳамаҷониба ба мизочони ППТ, дар ҷое имконпазир аст, тавассути усулҳои

виртуалӣ, масалан, ҳангоми сеансҳои ТелеППТ, ҳамзамон машваратҳои виртуалӣ оид ба химсекс, солимии равонӣ ва ғ. пешниҳод намудан.

Муҳим! Тартиби пешниҳоди хизматрасониҳои ТелеППТ, инчунин истифодаи худтестикунониҳо барои муайян кардани антителаҳои ВНМО дар луоби даҳон, бояд бо ТАС-и алоҳида (тартиботи амалиётии стандартӣ), ки аз ҷониби Муассисаи давлатии «Маркази ҷумҳуриявии пешгирӣ ва мубориза бар зидди бемории ВНМО» таҳия ва тасдиқ карда мешавад, муайян карда шавад».

V. ЗАХИРАҶО ВА МАВОДҶОИ ЛОЗИМА БАРОИ ГУЗАРОНИДАНИ ППТ

Муассисаҳое, ки хизматрасониҳои ППТ-ро пешниҳод мекунанд	Кормандон: - духтур - ҳамшираи тиббӣ - лаборант - корманди иҷтимоӣ, машваратчии баробар Асбоб, таҷҳизот: тонометр, фонендоскоп, тарозу, тестҳо барои ВНМО (очилӣ). Имконияти гузаронидани тест барои ВНМО, инчунин дар худ гузаронидан ва ё равон намудан ба дигар муассисаҳо барои муайян кардани: ташҳиси биохимиявии хун (<i>креатинин</i>), тест барои гепатитҳои вирусии В ва С. Мавҷуд будани дорухои зиддиретровирусӣ: TDF/3ТС ё TDF/FTC, КАБ-ТТ.
--	--

5.1 Номгӯи маълумотҳое, ки барои ҷамъоварӣ дар ташкилотҳои тандурустӣ тавсия мешаванд:

- *Шумораи одамоне, ки бори аввал ППТ гирифтаанд.*
- *Шумораи куммулятивии шахсоне, ки ППТ гирифтаанд.*
- *Шумораи шахсоне, ки ППТ-ро давом дода истодаанд.*

Нишондиҳандаҳои мазкур пешрафти бадастовардaro дар пешниҳоди ППТ андозагирӣ мекунад.

Муҳлати андозагирӣ кардан: Ҳар 3 моҳ.

Гурӯҳбандии маълумотҳо аз рӯи:

- Ҷинс ва синну сол
- Воҳидҳои маъмурию ҳудудӣ (шаҳр/ноҳия, вилоят, ҷумҳурӣ)
- Гурӯҳҳои аҳоли – ГКА (МЧҲ, ШРХШ, НТ) ва шарикони онҳо, шарикони одамони бо ВНМО зиндагикунанда (ҷуфтҳои дискордантӣ),

ГОВА (шахсони дар махбас қарордошта, ҷавонон, муҳоҷирони меҳнатӣ ва шарикони онҳо, занони ҳомила ва ғ.).

Пешниҳоди хидматҳо тибқи «Моделҳои пешниҳоди хизматрасонии Санҷиши ВНМО барои Муолиҷа ва Пешгирӣ»-и дар боло зикршуда, ҷамъоварӣ ва пешниҳоди маълумоти каскадӣ дар сатҳи ҳар як муассиса ё нуқтае, ки дар онҳо хизматрасонии ташҳиси ВНМО пешниҳод карда мешавад, дар шакли зеринро дар назар дорад (ҳар 3 моҳа):

1. Шумораи одамоне, ки оид ба ВНМО санҷида шудаанд, ки аз онҳо
2. Шумораи шахсони бо натиҷаи манфии ВНМО, ки аз онҳо
3. Шумораи одамоне, ки оид ба ППТ машварат гирифтанд, ки аз онҳо
4. Шумораи одамоне, ки барои гирифтани ППТ розӣ шуданд, ки аз онҳо
5. Шумораи одамоне, ки ППТ-ро оғоз кардаанд, ки аз онҳо
6. Шумораи одамоне, ки қабули ППТ-ро идома медиҳанд.

Муассисаҳо:

- Марказҳои пешгирӣ ва мубориза бар зидди ВНМО
- Муассисаҳои КАТС, аз ҷумла, шӯъбаҳои ёрии тиббӣ-машваратӣ ба ҷавонон
- Марказҳои саломатии репродуктивӣ
- Муассисаҳои ислоҳӣ
- Ташкилотҳои ҷамъиятӣ

VI. РҶЙХАТИ АДАБИЁТЕ, КИ ҲАНГОМИ ТАҲИЯИ ДАСТУРАМАЛ ИСТИФОДА ШУДААНД

1. Дастурамали азнавшудаи СУТ оид ба ворид намудани ППТ. Пешгирии пеш аз тамоси дифференциатсияшуда ва соддакардашуда оид ба ВНМО (2022).
2. Гурӯҳи кории Раёсати Шӯрои машваратӣ оид ба тадқиқотҳо дар соҳаи БПНМ (OARAC) - Дастур оид ба истифодаи доруҳои зиддиретровирусӣ дар калонсолон ва наврасони гирифтори ВИЧ-1 - <http://aidsinfo.nih.gov/guidelines> (DHHS 2016).
3. Тавсияҳои EACS, версияи 9.0 - <http://www.eacsociety.org/guidelines/eacs-guidelines/eacs-guidelines.html> (EACS 2017).
4. Асбоби воридсозии СУТ оид ба пешгирии сирояти ВНМО (ППТ)». Июли 2017
5. Фокс М., Розен С. Баррасии мунтазами фаъолиятҳо оид ба дастгирии таҳияи дастурҳои маҷмӯии СУТ соли 2015 оид ба истифодаи доруҳои зиддиретровирусӣ барои табобат ва пешгирии сирояти ВНМО. Веб-замимаи Б.
6. СУТ, ЮНИСЕФ, ЮНЭЙДС. Навсозии маълумоти глобалӣ оид ба табобати ВНМО 2013: натиҷаҳо, таъсир ва имкониятҳо. Женева: Созмони умумичаҳонии тандурустӣ; 2013.
7. Таъмини ҳуқуқҳои инсон дар пешниҳоди иттилоот ва хизматрасониҳои пешгирии ҳомиладорӣ, роҳнамо ва тавсияҳо. Женева: Созмони умумичаҳонии тандурустӣ; 2014.
8. Дастур оид ба пешгирӣ, ташхис ва табобати одамони гирифтори сирояти музмини гепатити В. Женева: Созмони умумичаҳонии тандурустӣ; 2015.
9. Дастурамал оид ба табобат ва назорати диспансерии сирояти вируси норасоии масунияти одам дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, 2023 сол.
10. 2+1+1 чист? Пешгирии пеш аз тамоси вазъиятӣ дар байни мардони ҳамҷинсгаро. Иловаҳо ба тавсияҳои СУТ оид ба ППТ. Июл, 2019 сол.

Алгоритми раванди назорати мизочони барномаи ППТ (ДКП), скрипти (намуна) сӯҳбат бо мизочон.

Ҳангоми ташрифи аввал ба мизоч машварати босифат оид ба ППТ (ДКП) гузаронед, аз ҷумла саволҳо диҳед:

- ✓ риояи пайравии истеъмоли доруворӣ;
- ✓ самаранокии он (бештар аз 90% ҳангоми қабули дуруст);
- ✓ эҳтимолияти таъсири манфии доруворӣ;
- ✓ беҳатарии қабули доруҳо;
- ✓ Ҳатмӣ ва зарур аст, ки мунтазам ба марказ ташриф намудан, аз ҷумла барои саривақт аз санҷиши ВНМО гузаштан (1 моҳ пас аз оғози доруворӣ ва минбаъд як маротиба дар ҳар 3 моҳ) ва саривақтӣ гирифтани доруворӣ;
- ✓ дигар муоинаҳо дар ҳолати зарурӣ (барои бемориҳои гурда, СРҚГ, гепатитҳо).

Ҳар ташрифи минбаъда, машваратҳои пурра оид ба ҳамаи мавзӯҳои дар боло зикршуда гузаронед.

Пеш аз ташрифи дар пешистода:

1. Ба мизоч 3-5 рӯз пеш оиди ташрифи ба нақша гирифташуда ба марказ занг занед ва аз мизоч тасдиқ намоед, ки ӯ санаи ташрифро оё дар хотир дорад.
2. Агар мизоч дар рӯзи таъиншуда ҳозир нашавад, рӯзи дигар лутфан занг занед, сабаби ҳозир нашудани ӯро бо меҳрубонӣ фаҳмед ва боз ӯро даъват намоед.
3. Агар мизоч боз ҳозир нашавад, боз ду занг пайгирӣ намоед (ҳаррӯза).
4. Дар ҳолати ҳозир нашудан, рад кардан ё имконнопазирии занг задан, ППТ-ро дар мудати 7 рӯз ё ҳадди аксар 10 рӯз пас аз ташрифи баргузорнашуда қатъ намоед.
5. Агар мизоч пас аз 10 рӯз ё зиёда биеъд, ӯро такроран ба ППТ гирифта, ҳамчун мизочи нав дар ППТ бурда шавад.

Ҳангоми сӯҳбати телефонӣ муҳим аст, ки мизоч аҳамияти назорати доимии тиббӣ, ташҳиси саривақтии ВНМО ва риояи речаи доруворию дарк намояд. Сӯҳбат бояд дӯстона ва дастгирикунанда бошад, то аҳамияти ташҳиси саривақтии ВНМО ва риояи речаи доруворию дарк намояд.

Скрипти пешниҳодшуда барои сӯҳбат бо мизочон тавассути телефон:

"Рӯзи ба хайр, ман духтур/ҳамшираи шафқат (номи шумо) аз (ҷои қор, агар имкон бошад, дар бораи Маркази ВНМО зикр накунед).

Ба Шумо қулай аст сӯҳбат намоем?

Ман бо мақсади он занг мезанам, ки шуморо даъват намоям, вохӯрем ва оиди ППТ, ки шумо мегиред ва сӯҳбат намоем.

Бори охир шумо барои ВНМО тест санҷида шуда будед (сана).

Шумо мудати (чанд моҳҳо) аст дорувориҳоро истеъмол кардаед, ҳоло мо бояд боварӣ ҳосил кунем, ки пешгирӣ шуморо аз ВНМО самаранок муҳофизат мекунад. Санҷиши мунтазами ВНМО дар се моҳ ин як қисми муҳими пешгирӣ мебошад.

Барои бароҳатӣ ва беҳатарии Шумо тавсия медиҳем, ки аз ташҳиси ВНМО гузаред ва шуморо ба дармонгоҳ дар санаи... (сана ва вақт) даъват кунед.

Оё ин сана ва вақт барои шумо қулай аст?

Биеъд муҳокима кунем... (сана ва вақтро бо муштарӣ мувофиқа кунед).

Дар рафти боздид мо метавонем дар мавриди зарурат ҳама гуна масъалаҳои вобаста ба саломатии Шумо баррасӣ намоем.

Азбаски доруҳои шумо ба наздики тамом мешаванд, шумо бояд ҳангоми боздид захираи намоед. Барои ноил шудан ба самаранокии ҳадди аксар пешгирӣ, муҳим аст, ки аз истеъмоли доруҳо даст накашед ва таъминоти заруриро дошта бошед.

Ташаккур ба шумо, ки барои саломатии худ ин қадар ҷиддӣ тавачҷӯҳ доред. Шарм надоред, ҳама гуна саволҳо бо мо муҳокима намоед. Мо дар ин ҷо ҳастем, ки ба шумо кӯмак расонем".

Корти тиббӣ барои пешгирии пеш аз тамос (ППТ)

Сана (рр/мм/ссс)		Шахси ҳуҷҷатро пур мекардагӣ	
А. Маълумот дар бораи муассиса			
Номи муассиса		Шаҳр/Ноҳия	
Санаи ташрифи аввалияи мизоч бо гузаронидани скрининг барои ППТ (рр/мм/ссс): / /		Рақами мизочи ППТ	
В. Демографические данные клиента			
Насаб:		Ном:	Номи падар:
Суроға:		Телефон:	
		Телефон (иловагӣ):	
Санаи таваллуд (рр/мм/ссс) ____ / ____ / ____		Синну сол (шумораи солҳо):	
Коди идентификасионии мизоч:		Вазъи оилавӣ: ☐ Муҷаррад/Бе шавҳар ☐ Оиладор ☐ Ҷудоншуда ☐ Ҳамсармурда/Бевазан ☐ Зиндагонии ҷудогона ☐ Ҷавоб нест	
С. Таснифи хатарҳои асосӣ марбут ба алоқаи ҷинсӣ ва истеъмоли маводи мухаддир			
1. Шарикони ҷинсии ☐ Танҳо мардҳо ☐ Танҳо занон ☐ Ҳам мард ва ҳам зан Шумо: ☐ Ҷавоб нест			
2. Оё алоқаи ҷинсӣ дар давоми 6 моҳи охир манбаи асосии даромади шумо буд? ☐ Ҳа ☐ Не ☐ Ҷавоб нест			
3. Оё шумо дар 6 моҳи охир маводи мухаддири манъшуда ё ғайриқонуниро истифода кардаед?? ☐ Ҳа ☐ Не ☐ Ҷавоб нест			
4. Оё Шумо таҳти ҳабс ҳастед? ☐ Ҳа ☐ Не ☐ Ҷавоб нест			
Таснфоти ниҳой			
Мардиҳамҷинсгаро (МХ)		☐ МХ	
Шахси трансгендер (ТГ)		☐ ТГ	
Расонандаи хизмати шаҳвонӣ (РХШ)		☐ РХШ	
Нашъаманди тазриқӣ (НТ)		☐ НТ	
Шахси маҳбасӣ (ШМ)		☐ ШМ	
Дигар (нависед)		☐ Дигар (нависед): _____	
Ба ягон категория рост намеояд		☐ Нест	
Е. Зан: Ҳомиладорӣ ва ширмакконӣ			
Мизоч ҳомиладор аст? ☐ Ҳа ☐ Не		Мизоч шир мемаконад? ☐ Ҳа ☐ Не	
Ғ. Таҳлилҳои лабораторӣ то оғози ППТ			
Санаи санҷиши охири ВНМО (рр/мм/ссс): _____ / _____ / 202____ с.		Натиҷаи тест: ☐ Манфӣ ☐ Мусбӣ ☐ Гузаронида нашудааст	
Дата креатининовой пробы (рр/мм/ссс) ____ / _____ / 202____ с.		Клиренс креатинини ҳисобшуда (рСКФ): _____ ☐ Гузаронида нашудааст	

G. Тест барои гепатитҳои В ва С, вакцинация ва таъбиат	
Санаи теста барои HBsAg : _____/_____/ 202____с.	Натиҷаи тест: ☐ Манфӣ ☐ Мусбӣ ☐ Гузаронида нашудааст
Санаи теста барои HCV: _____/_____/ 202____с.	Натиҷаи тест: ☐ Манфӣ ☐ Мусбӣ ☐ Гузаронида нашудааст
Агар натиҷаи мусбӣи гепатит ба даст ояд, мизоч таъбиат мегирад? ☐ Ҳа ☐ Не ☐ Номалум	Вакцинация бар зидди ГВВ: (pp/мм/ссс) 1) ____/____/____ 2) ____/____/____ 3) ____/____/____ ☐ Нест

E. Оғоз намудани ППТ	
Санаи оғози ППТ	(pp/мм/ссс): «____» _____ 202____с.
Намуди ППТ	☐ ППТ-и ҳарруза ☐ ППТВ
Нақшаи таъиншудаи ППТ	☐ TDF/3TC ☐ TDF/FTC ☐ TDF ☐ Дигар (нависед): _____
Шумораи дорувориҳои додашуда ва санаи таърифи навбатӣ	_____ ҳаб. Таърифи оянда «____» _____ 202____г.
Қаъ қардани ППТ	Санаи қаъгардонӣ (pp/мм/ссс):
	Сабаби қаъшавии ППТ: ☐ Натиҷаи мусбӣи тести ВНМО ☐ Мизоч дигар зери хатари ҷиддӣ нест ☐ Таъсири номатлуби дорувориҳо ☐ Қарори муштарӣ ☐ Аз меъёр дигаргун шудани креатинин ☐ Аз таҳти назорат гум шудани мизоч ☐ Дигар (нависед):
	Мавқеи ВНМО дар вақти қаъшавӣ ☐ Манфӣ ☐ Мусбӣ ☐ Номалум
Барқароркунии ППТ	
Санаи барқароршавии ППТ	(pp/мм/ссс): /_____/_____/ 202____сол
Нақшаи таъиншудаи ППТ	☐ TDF/3TC ☐ TDF/FTC ☐ TDF ☐ Дигар (нависед): _____
Қаъ қардани ППТ	Санаи қаъгардонӣ (pp/мм/ссс):
	Сабаби қаъшавии ППТ: ☐ Натиҷаи мусбӣи тести ВНМО ☐ Мизоч дигар зери хатари ҷиддӣ нест ☐ Таъсири номатлуби дорувориҳо ☐ Қарори муштарӣ ☐ Аз меъёр дигаргун шудани креатинин ☐ Аз таҳти назорат гум шудани мизоч ☐ Дигар (нависед):
	Мавқеи ВНМО дар вақти қаъшавӣ ☐ Манфӣ ☐ Мусбӣ ☐ Номалум

J. Интиқоли бемор, марг ё гум шудан аз таҳти назорат	
☐ Гузариш ба муассисаи дигар	Санаи гузаштан ба муассисаи дигар (pp/мм/ссс): ____/____/202____с. Название клиники, в которую был(-а) переведен(-а) пациент: _____
☐ Фавт	Санаи фавт (pp/мм/ссс): ____/____/202____с

Таширифиҳои навбатӣ дар доираи гирифтани ППТ

Санаи ташириф (рр/мм/ааа) (сар карда аз таширифи дуҷум)	____ / ____ / 202__с.	____ / ____ / 202__с.	____ / ____ / 202__с.
Тест барои ВНМО Натиҷаи тест: Тестҳои истифодашуда:	☐ Манфӣ ☐ Мусбӣ <i>Намуди тест: ҳун, луоб</i> ☐ Якумин тест: ☐ Тақрибӣ:	☐ Манфӣ ☐ Мусбӣ <i>Намуди тест: ҳун, луоб</i> ☐ Якумин тест: ☐ Тақрибӣ:	☐ Манфӣ ☐ Мусбӣ <i>Намуди тест: ҳун, луоб</i> ☐ Якумин тест: ☐ Тақрибӣ:
Нишонаҳои ВНМО-и шадид?	☐ Ҳа ☐ Не	☐ Ҳа ☐ Не	☐ Ҳа ☐ Не
Таъсири номатлуби ППТ (ниг. ба кодҳо — агар набошанд тифе гузоред)			
Муайян намудани клиренси креатинин (рСКФ)			
Маҷарат оид ба паст кардани ҳатар ва пешниҳоди мавод? (агар дода шуда бошад, ишора намоед.)	☐	☐	☐
Таъиноти ППТ ДЗРВ таъинишуда (муҳимашро қайд кунед)	☐ TDF/3TC ☐ TDF/FTC ☐ TDF ☐ Дигар (нависед):	☐ TDF/3TC ☐ TDF/FTC ☐ TDF ☐ Дигар (нависед):	☐ TDF/3TC ☐ TDF/FTC ☐ TDF ☐ Дигар (нависед):
Таширифи оянда барои ППТ (рр/мм/ааа)	____ / ____ / 202__	____ / ____ / 202__	____ / ____ / 202__
Эзоҳ:			

КОДҲОИ ТАЪСИРОТИ НОМАТЛУБ: А=Дарди шикам. S=Дамиданҳои пӯст. Нау=Дилбеъузурӣ.
V=Қайқунӣ. D=Дарунравӣ. F=Беъолӣ. H=Дарди сар. L=Калоншавии г/лимфатикӣ. R=Табқунӣ.

Шакли сабти ҳолатҳои Сероконверсия дар мавриди гузаронидани ППТ

Ин варақаро он вақт пур кунед, агар шахсе, ки ППТ-ро қабул мекунад, дар ҳолати такроран нақшавӣ ё ғайринақшавӣ санҷиши ВНМО натиҷаи мусбат нишон дода бошад. Муштарио дар тӯли 6 моҳ пас аз сероконверсия барои ҳуҷҷатгузори сарбории вирусӣ ва дигар натиҷаҳои клиникӣ назорат намод.

Номгӯи муассиса ё минтақа:			
Рақами гирандаи ППТ (из Э-ППТ):		Синну сол:	Ҷинс:
Санаи оғози ППТ (қаблан ППТ нагирифтааст):			
Оё мизоҷ аз оғози ППТ пайваста онро гирифтааст?		☐ Ҳа	☐ Не
Агар не: Санаи, ки мизоҷ қабули ППТ-ро қатъ кардааст (истифодаи охирин ё қаблӣ): _____			
Санаи, ки мизоҷ қабули ППТ-ро барқарор намудааст (истифодаи ҷорӣ): _____			
Оё ҳангоми оғози ППТ аломатҳо/нишонаҳои сирояти шадиди ВНМО вуҷуд дошт? ☐ Ҳа ☐ Не			
Пайравии умумии мизоҷ ба ТЗРВ:	☐ Хуб	☐ қобили қабул	☐ Бад
Санаи охирин санҷиши ВНМО бо натиҷаи манфӣ:			
Санаи ворид ба нигоҳубинӣ оид ба ВНМО:		Рақами ТЗРВ:	
Санаи ибтидои ТЗРВ:		Нақшаи табобат:	

Санаи огоҳӣ оид ба сероконверсия:

Қайдҳо:

Ному насаби табиб/мутахассис:

Имзо:

Санаи тести 1-ум оид ба сарбории вирусӣ:

Натиҷаи сарбории вирусӣ:

Қайдҳо:

Ному насаби табиб/мутахассис:

Имзо:

Санаи тести 2-юм оид ба сарбории вирусӣ:

Натиҷаи сарбории вирусӣ:

Қайдҳо:

Қайдҳо барои назорати минбаъдаи бемор:

Ному насаби табиб/мутахассис:

Имзо: